

Սիպիլ

Գարավերջիկ հիվանդը

Արևն հասած էր սենյակին խորշերուն
Թափանցելով վարագույրին ճեղքն ի վար,
Մինչև կանթեղին հետին նըշույն նրեուն
Դեռ հիվանդին մահճին վըրա կը հևար:

Ծըթանուտ ծով մը վարսերու, մեծ հեղեղ,
Բարձին վըրա կը թափթըփեր իր ոսկին,
Որուն ծուփքը՝ գանգուր թելեր՝ գերթ բաղեղ
Գալարվելով կ'իյնան որ հոն սողոսկին:

Չըքնաղ ձեռքին վարդ մատներուն տակ ճապուկ
Կը պահվըտի դեմք մ'անորոշ, բուրբուլի,
Ինչպես ծաղիկ մ'որ սըրահին խուսափուկ
Ըստվերին մեջ ծըլած՝ լույսեն կը խորշի:

Եվ կը նիրհե. շունչը սյուզի պես բարակ
Մեղմ ու անույշ բուրավառում մ'է բուրմունքի.
Երագային սիրո ցուքեր նուրբ, արագ,
Ելևէջներ կուտան լանջքին հուզմունքի:

Ամսն մ'ի վեր տառապեցավ, հե՛ք աղջիկ.
Ծաղկախստին սև բոցերուն մեջ հըրախանձ,
Ձայն կը լըկեր տենդը փակած գերթ չըղջիկ

Իր լույս մարմնույն, որ կ'ազդեր տենչ ու նախանձ:

Մահն ալ անցավ օր մ'իր քովեն, սև՛, խավա՛...

Տուրտ սարսուռ մը թափանցեց ներս իր սրբտեն,

Եվ նվաղած աչքերուն մեջ հոգեվար

Նայվածքի բոցն անհուն մարած էր արդեն:

Բայց կյանքի սերն հաղթեց հանկած իր ախտին.

« Ապրի՛լ կ'ուզեմ, գոչեց, ծաղիկն եմ գարնան.

«Ես չեմ վախնար հարվածներեն չար բախտին.

«Իգո՛ւր շանթեր գրլխուս վըրա կը դառնան:

«Դեռ շատ կըրակ ունին աչքերս իմ ծավի,

«Մեղրով լեցուն են շրթունքներս հեշտաբույր,

«Սիրտս ըզգացման մեծ բեռան տակ կը ցավի.

«Եվ այտերես՝ կ'առնեն վարդերեն իրենց թույլ»:

Իր բողբոջուն գեղովն այսպես երջանիկ

Փըշրեց ոտքին տակ, ջախջախեց մահն հըզոր-

Հիմակ անույշ ցընորքներու խաղալիք՝

Քունին մեջ ուժ, աշխույժ կ'առնե օրե օր

Արևն հասած էր սենյակին խորշերուն

Թափանցելով վարագույրին ճեղքն ի վար,

Մինչև կանթեղին ետին նըշույլն երերուն

Դեռ հիվանդին մահճին վըրա կը հևար:

Արշալույսեն շող մը փրթալ շեշտակի,
Եկա՛վ համբույր կ'առնել ճակտեն այդ հրստակ,
Եվ բացվեցան աղվոր աչքեր հրեշտակի
Այդ լուսեղեն փայփայանքին ներքև տաք:

Նայվածքն հաժեց մատղաշ աղջիկն հեշտորեն
Ճոխ բարձերուն ու վերնակին սընդուսե,
Որոնց վրրա իր փայլփրլուն մագերեն
Չանակներու հորդ անձրև մը կը հոսե:

Ժրպիտ մ'ուղղեց ցաղգաղգեստին պըշրասեր,
Որ փաթթրված վեր քաշվելով ուսերին,
Ծալ-ծալ ձյունն լայն քողեքներ կը հյուսեր
Իր թևերուն որոնք ծաղիկ կը բուրեն:

Հետո ելավ, վրրան ձրգեց վերարկուն,
Մոտենալով դարաններուն ծանրագին.
Որոնց վրրա հրսկա հայելին կար կանգուն
Ավանդապահ շընորհքներու հըմայքին:

Բայց... նագելի, ջինջ պատկերին տեղ, ավտ'դ,
Ծակ-ծակ փորված դիակ մ'ելավ իր առջին,
Ճըճիներե կերված կըմախք մը ճիվաղ,
Ուր մեծ որդ մը կըրծած էր փոսն իր վերջին:

Հարվածն ահեղ իջավ սըրտին իբրև լախտ.
Ճիչ մ'արձակեց սուր, ցավագին, աղեխարշ.
Հայելվույն դեմ գարկավ գըլուխն իր դըժբախտ,
Արյունթաթալ ինկավ անշունչ գետնաքարշ:

Ու վագեցին եկան փութով նաժիշտներ,
Արտասավալից մայրիկն հասավ անխափան,

Ամեն կողմն բյուր օգնություն կը հասներ.
Եվ տեղացին բըժիշկներ, դեղ ու դարման:

Խեղճ աղջիկը բացավ աչքերն արդեն մութ,
Դողդղղալով չոր տերևի պես տըկար:
«Ա՛լ չեմ սիրեր, մըրմընջեց, կյանքն այս անգութ
«Ու, ա՛լ մահվան մըռայլ փոսեն չեմ սոսկար:

«Ալ թողեք գիս, թողեք որ շունչըս հայտնի,
«Ձի գերեզմանն է վայր անել ու անանց,
«Ուր հեք դեմքըս պիտի պահեմ միշտ գաղտնի
«Սև հողերուն վերմակին տակ անթափանց»:

Մահը որ հոն դարանամուտ կ'սպասեր,
Տակավ եկավ անոր հոգվույն քով տըրտում.
« Ծաղկախտն առավ մըրմընջեց գեղդ ու հույսեր՝
Պիտի տանիմ ես ալ ցավերդ անպատում»:

Ու անոր գիհկն ինկավ աղջիկն հոգեվար,
Հոն իր բախտին վըրա լացավ ու լացավ,
Եվ համբույրով, մ'երկայն, խորունկ, խանդավառ,
Այդ թախծության հեշտանքին մեջ հալեցավ:

Արևն հասած էր սենյակին խորշերուն
Թափանցելով վարագույրին ճեղքն ի վար,
Դեռ կանթեղին հետին նըշույլն երերուն
Հեք մեռելին մահճին վըրա կը հևար:

1892